

~~Una època per a recordar~~

de Michaelle Ducrest - de l'estiu de 1938 fins a mig hivern del mateix any - puc dir que ni més gana ni més fred no n'he passat en tota la meua vida. †

Els Portas i les Bosses

Un dels records més penosos d'aquell temps és la visita d'un oncle del meu marit: Monsieur Théodore Mallet. Aquest senyor, com tots els de la família de la generació de la meua sogra, vivia de renda, era vidu i sol, una de les seves filles havia estat desmaridada per la Santa Seu i aleshores era monja a París. D'aquest cas extraordinari en parlaré en una altra ocasió. Llavors que l'oncle Théo es presentava a Michaelle Ducrest amb el seu aire bonàs i cordial, jo no li amagava res de la meua difícilíssima situació econòmica. ^{→ l'època que} L'afer Millàs-Raurell se n'era anat ~~de~~ mal borràs ^{amb sal,} jo menjava patates i arròs bullits, únics aliments que em permetien els meus escassíssims ^{recursos} ~~costos~~ i encara gràcies que havia tingut el seny i la voluntat de reservar ^{me} ~~me~~ una certa quantitat. ~~L'oncle Théo en va prometre que em passaria un tant per mes. Només li calia consultar-ho amb el seu nebot, Denys, el meu marit, perquè aquella quantitat que l'oncle Théo em~~

El dia de cap d'any però, vaig poder satisfer la
 passaria seria equitativament descomptada de la que Monsieur Denys Choffat
 meua gana. L'oncle del meu marit, Monsieur Théodore
 havia d'heredar a la mort de l'oncle.

Mallet, reupia la família a casa seva. Ens feia oferir
 L'esmentada mensualitat jo no la vaig percebre mai així com cap
 un apat suculent
 altra quantitat provenint de la meua família política. Des del començ de

la guerra civil d'Espanya fins a l'hora present quan escric la darrera
 part de les meves memòries a les "Eres de ^{Gardians} Gavians" de Vilada en l'amable
 hospitalitat dels Anglerill, en 1970, jo, del meu marit ni de cap membre
 de la seva família no n'he rebut ni un franc. En una reunió de família a
 la qual vaig assistir a la fi d'aquell malastral any 1938, l'oncle Théo em
 va explicar que si no m'havia pogut ajudar econòmicament era perquè Mon-
 sieur Denys Choffat, el seu nebot, havia refusat renunciar a aquella pre-
 tesa futura herència. Sens dubte preferia que jo em morís de gana - com
 vaig estar a punt de fer - que exposar-se a rebre una quantitat minvada
 el dia de la mort de l'oncle.

En el moment de la reunió de la família Choffat-Mallet, cristia-

mi d'

exhauriment, sinó que ni em recordava que hi hagués menjar al món. A Ginebra, entre la caiguda de Barcelona i l'esclat de la segona guerra mundial, els aparadors dels comerços alimentaris constituïen la més fragrant provocació perpetrada contra un estómac ~~amb~~ mal alimentat, sovint buit.

No faig literatura ni tracto de commoure cap lector ni acusar ~~ni~~ ningú, si dic que sovint m'haurien trobat aturada freq a freq del vidre d'una ^{botina} ~~tercer~~ ~~terria~~ ~~terria~~ imaginant-me el sabor d'un pernil, ^{o d'un embollet} mentre m'escalfava els membres en l'intens enllumenament elèctric de l'exposició gastronòmica. El fred era intensíssim, Aquell hivern vam arribar, ~~com he dit~~, a divuit graus sota zero. La porta de l'escala de Michaelle Ducrest, tenia un pom metàl·lic

que calia girar per poder obrir. Sense la mà enguantada de llana no l'hauria pogut tocar perquè ^{la pell se m'hi hauria quedat enganxada} ~~de tan fred cremava~~. Igualment les meves arracades ^{- encara no me les havia venudes -}

d'orçem van cremar les orelles. Tot amb tot jo no disposava de cap estufa per a escalfar-me i, a casa no m'hi podia estar més que mentre cuinava i menjava tancada a la cuina o ben acotxada al llit. Per això ~~recordo~~

evoco com un fet extraordinari aquell ^{d'any a} ~~cas~~ ^{de casa} el oncle Théodore Mallet i el cor em fa encara mal

3 4

Perdoneu ~~que passis tant de menjar~~ -
Si algun dels meus lectors - suposat que
nament aplegada en una festa nadalenca, jo no vaig poder ventar-me d'ha-
ver trobat una feina que em permetés menjar i escalfar-me decentment. Dels
meus àpats valia més no parlar-ne i del meu escassíssim treball, encara ménys.

Hauria resultat de malgust esmentar un menjuc tan plebeu davant
per davant ^{de} la bona menja que ens ofrenava l'oncle Théo per celebrar el dia
de Cap d'Any: salmó fresc, indiots farcits, foie gras truffé, gelats, pastis-
sos vins de Bourgogne, Champagne....no sé si algun dels meus lectors - su-

~~posat que aquestes memòries arribin a tenir-ne cap - haurà passat, no una
aquestes memòries arribin a tenir-ne cap i ha passat
setmana ni un mes, sinó anys sencers de gana. Si és així em perdonarà que
insisteixi ^{sobre la mesa} ja que aquell apetit no em deixava ^{esperar que} ~~pas~~ i solament en escadusseres~~

ocasions, el satisfolia, per moments era una obsessió. A Barcelona, els dar-
rers temps que vaig passar-hi, ja gairebé no es parlava de menjar. Llar-
guíssimes cues de dones, sovint, bombardejades pels avions alemanys i ita-
lians, es formaven davant de qualsevol botiga de queviures, sobretot fle-
ques. Jo no havia fet mai cua i no solament no m'havia mort d'inanició o

terrible desbandada dels republicans, entre els quals comptava amb tants bons amics, alguns ben estimats. Aquell mateix dia havia rebut una carta sense segell que venia del camp de concentració de Saint Cyprien en els Pirineus Orientals. La carta era com un crit d'auxili adreçat a l'amiga que tenia la sort de viure en el paradís de Suïssa. Efectivament en el paradís de la febre de, d'un llit on les meves amigues Bosset m'havien fet posar corre-cuita, jo volava devers el camp de concentració on molts braços m'acollien, m'estrenyien, em donaven gràcies pels abundosos presents que jo repartia.

Aquest ~~sonni~~ ~~sonni~~ febrós, encara que el fet resulti novellesc, per un voler providencial, del qual parlaré aviat, es va convertir en realitat.

Les noies Bosset van fer venir un metge. Van tenir cura de mi com dues bones infermeres. I així que vaig poder aguantar la ploma vaig escriure als meus amics concentrats al camp de Saint Cyprien. Els prometia que hi aniria aviat per bé que no sabia com ni quan ho faria. En

a ajudar els presoners catalans afamats, enfredorits i desanimats. Si l'oncle Ramon hagués sabut que els seus mil francs suïssos anaven a ésser invertits fins l'últim cèntim a ajudar aquell grup de republicans vençuts concentrats en un camp francès, s'hauria penedit d'haver-me'ls enviat. Però tant se val! Els francs eren meus i jo en feia el que volia.